

PROBLEMS IN THE PREPARATION OF FINANCIAL STATEMENTS FOR NON-FARM COOPERATIVES IN COOPERATIVES AUDITING OFFICE (REGION 2)

Niparut Bo-Ploy^{1*}, Sakchai Chanroung¹, Ornicha Pothong¹

¹Graduate School of Commerce, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

ABSTRACT

This research has the objective to study problems in the preparation of financial statements for non-farm cooperatives in Cooperatives Auditing Office Region 2 (Cholburi). The samples for this study consists 204 non-farm cooperatives in Cooperatives Auditing Office Region 2. The tool used for this research is a questionnaire enquiring about demographics of the samples, characteristics of non-farm cooperatives, and problems in the preparation of financial statements for non-farm cooperatives in Cooperatives Auditing Office Region 2. Data analysis was performed using a statistical software package. Descriptive statistics used included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result shows that there are 3 problems in the preparation of financial statements for non-farm cooperatives in Cooperatives Auditing Office Region 2, namely, too many details in the accounting operations suggestions, financial statement preparers lack the job motivation because of low compensation, and the accounting software package cannot fully respond to the needs of the cooperatives.

Keywords: Problem, the preparation of financial statement, non-farm cooperatives in Cooperatives Auditing Office

*Corresponding author: E-mail address: aconnic@hotmail.com

ปัญหาในการจัดทางการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงาน ตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี)

นิภารัตน์ ป่อพลอย¹, ศักดิ์ชาย จันทร์เรือง¹, อรนิชา โพธิ์ทอง¹

¹วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131, ประเทศไทย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทางการเงิน ของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 204 สหกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทางการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาในการจัดทางการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติการมีรายละเอียดมาก ผู้จัดทางการเงินขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากผลตอบแทนในการทำงานต่ำและโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปยังไม่สนองความต้องการของสหกรณ์อย่างเต็มที่

คำสำคัญ: ปัญหา, การจัดทางการเงิน, สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

บทนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ได้ให้ความสนใจที่จะแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจมีมากขึ้น มิได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะภายในระบบเศรษฐกิจของประเทศตนเองเท่านั้น หากแต่พยายามศึกษาระบบเศรษฐกิจของประเทศอื่นที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศของตน นอกจากนี้ในโลกยุคปัจจุบันที่มีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะทางด้านการค้ามีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ประกอบกับการคมนาคมติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วทำให้ประเทศต่าง ๆ มีโอกาสติดต่อทำการค้าระหว่างประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแตกต่างกัน การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศใดประเทศหนึ่งอาจมีผลกระทบ

ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประเทศอื่นๆ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันยังทำให้โลกแคบลง ผลกระทบของการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจและการค้ายังรุนแรงมากขึ้น การแข่งขันในโลกปัจจุบันได้แปรเปลี่ยนจากการแข่งขันทางอาวุธและสงครามมาเป็นการแข่งขันทางการค้าและขณะนี้เศรษฐกิจโลกกำลังอยู่ในช่วงชะลอตัว ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นอีกมาก

ปัญหาเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกาอันมีผลกระทบไปทั่วโลก เพราะสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุด ขณะนี้สหรัฐอเมริกาอยู่ในช่วงขาดดุลการค้ากับหลายประเทศ เนื่องจากมีการนำเข้ามากกว่าส่งออก และยังเป็นปัญหาหนี้ก็อีกมาก สหรัฐอเมริกาจึงหันไปหารายได้ด้านการเงินธนาคาร ที่มีการขยายตัวมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา เป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้มากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา (วิทยากร

เชียงกูล, 2554)

ส่วนปัญหาเศรษฐกิจในยุโรปโซน เป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนคือปัญหาการขาดความสามารถในการแข่งขันภายใต้ปัญหาหนี้ของสถาบันการเงินและปัญหาหนี้สาธารณะ ตลอดจนความอ่อนแอของกฎเกณฑ์และสถาบันของยุโรปควบกับปัญหาทางการเมือง (ศุภวดีสายเชื้อ, 2555) และผู้นำของสหภาพยุโรปก็หันไปใช้นโยบายรัดเข็มขัดซึ่งปัญหาเหล่านี้จะมีผลกระทบทำให้ปัญหาการส่งออกและการท่องเที่ยวในประเทศไทย

เศรษฐกิจในฝั่งเอเชียมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้จะมีปัญหาการชะลอตัวของเศรษฐกิจทั่วโลก และปัญหาด้านเงินเฟ้อก็ตาม เนื่องจากประเทศจีนและอินเดียมีการส่งออกให้สินค้าที่หลากหลาย และมีการลงทุนในสองประเทศนี้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากค่าแรงงานต่ำ จึงทำให้สามารถขยุงเศรษฐกิจในฝั่งเอเชียเอาไว้ได้

ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น เศรษฐกิจกำลังอยู่ในช่วงเติบโต ถึงแม้ในบางประเทศอาจมีปัญหาด้านการเมืองก็ตาม เพราะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีทรัพยากรเป็นจำนวนมากจึงทำให้นักธุรกิจจำนวนมากมาลงทุนทางฝั่งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม หรือการท่องเที่ยว เป็นต้น

ในประเทศไทยนั้นมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาด้านภัยพิบัติ และปัญหาด้านการเมืองที่คาราคาซังมาหลายปี แต่ก็ยังมีนักลงทุนจำนวนมากเข้ามาลงทุนในประเทศไทย อาจเนื่องมาจากฝีมือแรงงานในประเทศไทย และราคาทรัพยากรต่าง ๆ อยู่ในราคาไม่สูง แต่ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าอาจเกิดปัญหาด้านแรงงานเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มค่าแรงงานนั้นส่งผลกระทบต่อเป็นอย่างมากในภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และปัญหาในการเพิ่มค่าแรงงานนั้น ทำให้ราคาของใช้ต่าง ๆ เพิ่มและส่งผลกระทบต่อทั่วประเทศ และในขณะที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร เพราะราคาอุปกรณ์ในการเกษตรเพิ่ม แต่ราคาขายของผลผลิตกลับยังอยู่ในราคาเดิม ซึ่งทำให้เกษตรกรต้องกู้เงินเพื่อมาทำการเกษตรนั่นเอง

สหกรณ์นั้นจัดตั้งและดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกเพื่อหาทางแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางด้าน

เศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน โดยถือหลักความสมัครใจ หลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หลักความเสมอภาคและความเป็นธรรมหลักประชาธิปไตย หลักการไม่แสวงหากำไร หลักความเป็นกลางทางศาสนา และการเมือง หลักการให้การศึกษอาบรม หลักสันติภาพ และการช่วยเหลือชุมชนและสังคม หรืออีกนัยหนึ่ง “สหกรณ์” คือองค์การธุรกิจสังคมที่จัดตั้งและดำเนินการโดยสมาชิกเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน และเพื่อยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของสมาชิกและชุมชนให้สูงขึ้นอย่างสันติวิธี โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง หลักความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความเสมอภาคและความเป็นธรรม และหลักการศึกษา เป็นกลไกสำคัญของการดำเนินงาน (สหกรณ์ไทย, 2556).

สหกรณ์การเกษตร และนอการเกษตรนั้น มีการจัดตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยสหกรณ์เหล่านี้จะให้ความช่วยเหลือด้านการเงินกับเกษตรกร และประชาชนที่เป็นสมาชิกจำนวนมาก โดยการให้กู้ และการรับฝากเงิน โดยให้ดอกเบี้ยที่สูงกว่าสถาบันการเงินทั่วไป โดยบัญชีและงบการเงินที่สหกรณ์จัดทำขึ้นนั้นจะทำตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งแตกต่างจากงบการเงินทั่วไปของบริษัท ซึ่งในการจัดทำนั้นอาจเกิดปัญหากับผู้จัดทำ

ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจในการศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอการเกษตร ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) ซึ่งผลวิจัยในครั้งนี้จะนำไปสู่แนวทางการนำร่องโครงการและกระจายไปยังสหกรณ์ต่างๆ ทั่วประเทศและเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีและบุคลากรด้านบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี)

ขอบเขตงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาในส่วนของการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอการเกษตร ในเขต

สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 413 สหกรณ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้คือ ปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี)
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 204 สหกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

วิธีดำเนินงานวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล

กรอบแนวคิด

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ตำแหน่งงาน
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ในการทำงาน

ปัจจัยของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

- ประเภทของสหกรณ์
- ขนาดของทุนดำเนินงาน
- ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ
- ระยะเวลาในการตรวจสอบบัญชีโดยผู้ตรวจสอบบัญชีภาคเอกชน

กรอบปัญหา

- ด้านบุคลากร
- ด้านวิธีการปฏิบัติงาน
- ด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

การจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทยสืบเนื่องมาจากเมื่อประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจของชนบท

1. ส่งแบบสอบถามด้วยตัวเอง
 2. ส่งแบบสอบถามด้วยไปรษณีย์
- เก็บข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกันคือตั้งแต่ กุมภาพันธ์- มีนาคม พ.ศ. 2556

ประชากร

สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 413 สหกรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 204 สหกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเบื้องต้น ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ก็ค่อยๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยง ตัวเอง มาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง และยังคงเอาเปรียบจากพ่อค้า

นายทุนทุกวิถีทางอีกด้วย ชาวนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ อยู่ตลอดเวลา ทำนาได้ข้าวเท่าใด ก็ต้องขายให้หนี้เกือบหมด นอกจากนี้การทำงานยังคงมีผลผลิตที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ถ้าปีไหนผลผลิตเสียหายก็จะทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนลูกหนี้บางรายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เจ้าหนี้ และกลายเป็นผู้เช่านา หรือเร่ร่อนไม่มีที่ดินทำกินไปในที่สุด

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น ทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือ ด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำความคิดนี้ได้เริ่มขึ้นในปลายรัชการที่ 5 โดยกำหนดวิธีการที่จะช่วยชาวนาในด้านเงินทุนไว้ 2 วิธี คือ

1. จัดตั้งธนาคารเกษตรเพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนา แต่จัดข้อในเรื่องเงินทุนและหลักประกันเงินกู้ ความคิดนี้จึงระงับไป

2. วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุน วิธีนี้เกิดจากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในปัจจุบันคือกระทรวงการคลังได้เชิญเซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่งมดราช ประเทศอินเดียเข้ามาสำรวจหา路子ช่วยเหลือชาวนาได้เสนอว่าควรจัดตั้ง “ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ” ดำเนินการให้กู้ยืมแก่ราษฎร โดยมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกันเพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่กู้ยืมเงินทอดทิ้งที่นาหลบลหนีสิน ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงินกู้ ทำได้แนะนำให้จัดตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า “โคออปอเรทีฟ โซไซซี” (Cooperative Society) โดยมีหลักการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า “สมาคมสหกรณ์” จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2457 แต่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างไร จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2458 ได้มีการจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์ขึ้น ก็เพื่อจะให้มิเจ้าหน้าทีดำเนินการทดลองจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นและพระราชวรวงส์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ในฐานะทรงเป็นอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขณะนั้นได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบ ในที่สุดก็ทรงเลือกแบบไร่ไฟเฟเชนและทรงยืนยันไว้ใน รายงานสหกรณ์ฉบับแรกว่า “เมื่อได้พิจารณาละเอียดแล้วได้ตกลงเลือกสหกรณ์ชนิด

ที่เรียกว่าไร่ไฟเฟเชน ซึ่งเกิดขึ้นในเยอรมันก่อน และซึ่งมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจน ผู้ประกอบกิจการมัย่อม ๆ เห็นว่าเป็นสหกรณ์ชนิดที่เหมาะสม ที่สุดสำหรับประเทศไทย” สำหรับรูปแบบของไร่ไฟเฟเชนก็คือสหกรณ์เพื่อการกู้ยืมเงินที่มีขนาดเล็ก สมาชิกจะได้รับความรับผิดชอบร่วมกันทำให้สะดวกแก่การควบคุม ท้องที่ที่ได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งสหกรณ์ คือ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นจังหวัด ที่มีผู้คนไม่หนาแน่นและเป็นราษฎรที่เพิ่งอพยพมาจากทางใต้ จึงต้องการช่วยเหลือผู้อพยพซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรให้ตั้งตัวได้รวมทั้งเพื่อเป็นการชักจูงราษฎรในจังหวัดอื่นที่มีผู้คนหนาแน่นให้อพยพมาในจังหวัดนี้ และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ต่อมากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ จึงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใจ” โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459

มีพระราชวรวงส์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

สหกรณ์วัดจันทร์นั้นประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนั้นรัฐบาลจึงได้คิดขยายกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดอื่น ๆ แต่การจัดตั้งสหกรณ์ในระยะแรกนั้น นอกจากจะมีข้อจำกัดเรื่องเงินทุนแล้วยังมีข้อจำกัดในทางกฎหมายด้วย เพราะพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 ทำให้การจัดตั้งสหกรณ์ไม่กว้างขวางพอที่จะขยายสหกรณ์ออกไป หากจะให้การจัดตั้งสหกรณ์เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงจะต้องออกกฎหมายควบคุมให้มีขอบเขตกว้าง ดังนั้นในเวลาต่อมาทางราชการจึงได้ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 แล้วประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 นับเป็นกฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้เปิดโอกาสให้มีการรับจดทะเบียนสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ จากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 อีก 3 ครั้ง นับว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ช่วยให้การจัดตั้งสหกรณ์ได้ขยายออกไปอีกมาก

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย ก็คือการควบสหกรณ์หาทุน

เข้าด้วยกัน โดยทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เปิดโอกาสให้สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวควบเข้ากันเป็นขนาดใหญ่ สามารถขยายการค้าเงินธุรกิจเป็นแบบเนกประสงค์ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกได้มากกว่า ด้วยเหตุนี้สหกรณ์หาทุนจึงแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรมาจนปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2511 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมา เพื่อเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาแก่สมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถาบันสหกรณ์ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความช่วยเหลือ ร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์สากลในด้านอื่น ๆ ที่มีใช้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโดยมีสหกรณ์ทุกประเภทเป็นสมาชิก ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 6 ประเภท ตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2516 ประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ ซึ่งนับแต่สหกรณ์ได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผลกำไรของสหกรณ์ เพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันมีสหกรณ์ทั่วประเทศ ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 ประมาณ 7,964 สหกรณ์ และสมาชิก 10,827,490 คน การสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะ ต่อประชาชนที่ยากจน สหกรณ์จะเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง พ.ศ. 2552) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงิน ซึ่งเป็นการแก้ไขของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 (IAS 1: Presentation of Financial Statement (Bound Volume 2009))

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง พ.ศ. 2552) (2552). ได้นำเสนองบการเงิน เป็นข้อกำหนดโดยรวมสำหรับการนำเสนองบการเงิน แนวทางสำหรับโครงสร้างและเนื้อหาขั้นต่ำที่กิจการต้องนำเสนออยู่ในงบการเงิน โดยมีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินทั่วไปดังนี้

1. งบการเงินฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วย
 - 1.1 งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันสิ้นงวด
 - 1.2 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด
 - 1.3 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด
 - 1.4 งบกระแสเงินสดสำหรับงวด
 - 1.5 หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ข้อมูลที่ให้คำอธิบายอื่น
 - 1.6 งบแสดงฐานะทางการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดที่นำมาเปรียบเทียบกับงวดแรกสุดเมื่อกิจการได้นำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลังหรือการปรับงบการเงินย้อนหลัง หรือเมื่อกิจการมีการจัดประเภทรายการในงบการเงินใหม่
2. กิจการต้องนำเสนองบการเงินทั้งหมดในงบการเงินฉบับสมบูรณ์โดยให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน
3. งบการเงินต้องแสดงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานทางการเงิน และกระแสเงินสดของกิจการโดยถูกต้องตามที่ควร การแสดงข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรคือการเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของผลกระทบของรายการเหตุการณ์อื่น ๆ และเงื่อนไขต่าง ๆ ตามคำนิยามและเกณฑ์การรับรู้รายการ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ในแม่บทการบัญชี การนำเสนองบการเงินซึ่งได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมให้เหมาะสมแก่กรณีถือว่างบการเงินนั้นนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควร
3. งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ต้องเปิดเผยถึงการถือปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินอย่างชัดเจน โดยไม่มีเงื่อนไข โดยกิจการจะต้องไม่อธิบายว่างบการเงินได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินถ้างบดังกล่าวไม่จัดทำขึ้นตามข้อกำหนดทั้งหมดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2555) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์ เป็นไปอย่างมีมาตรฐานตามหลักการบัญชีรับรองทั่วไป และปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน โดยมีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับ การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์ดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดให้มีการปิดบัญชีและจัดทำงบการเงินทุกวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ โดยสรุปจากรายการบัญชีต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดบันทึกไว้ เพื่อแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าวให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันปีทางบัญชี

2. งบการเงินของสหกรณ์ ประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบต่าง ๆ รวมทั้งรายละเอียดประกอบ งบการเงินตามแบบที่กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์กำหนด

3. การจัดทำบัญชีของสหกรณ์

3.1 ให้สหกรณ์จัดให้มีการทำบัญชีตามแบบที่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

3.2 การบันทึกรายการบัญชีของสหกรณ์ ต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์ และครบถ้วน ให้บันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย และนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่สหกรณ์

3.3 กำหนดไว้ โดยให้เปิดเผยให้ทราบใน หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของ งบการเงินของสหกรณ์ ทั้งนี้การเปิดเผยในหมายเหตุประกอบ งบการเงินให้รวมถึงรายการบัญชีใดที่ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ และนโยบายการบัญชีที่กำหนดนั้นด้วยให้บันทึกรายการ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินสดในวันที่เกิดรายการนั้น สำหรับ รายการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเงินสด ให้บันทึกบัญชีให้เสร็จ สิ้นภายใน 3 วัน นับแต่วันที่เกิดรายการ

4. การเก็บรักษาเอกสารประกอบการลงบัญชีและ สมุดบัญชี ให้สหกรณ์เก็บรักษาเอกสารประกอบการลง บัญชีและสมุดบัญชีต่าง ๆ ไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ไม่น้อย กว่า 10 ปี เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและอื่นๆ

5. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์นอกเหนือจากที่แสดง ให้เห็นในรูปของงบการเงินและรายละเอียดประกอบ งบการเงินแล้ว สหกรณ์ต้องแสดงหมายเหตุประกอบ งบการเงินเพื่อเปิดเผยสาระสำคัญที่มีผลต่อข้อมูลใน งบการเงินนั้น

6. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ประกอบด้วย

6.1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ ซึ่งแสดง ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบาย การบัญชีที่สหกรณ์กำหนด โดยให้แสดงไว้ในส่วนแรก ของหมายเหตุประกอบงบการเงิน

6.2 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน แต่เป็นข้อมูลที่จำเป็น เพื่อให้งบการเงินนั้นแสดงโดย ถูกต้องที่ควร ให้เปิดเผยต่อจากสรุปนโยบายการบัญชี ที่สำคัญ เช่น เหตุการณ์สำคัญซึ่งเกิดขึ้นภายหลังวันที่ ในงบการเงิน ข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อกรรมสิทธิ์หรือสิทธิใน การใช้สินทรัพย์หลักประกันที่ให้กับหนี้สิน สินทรัพย์ที่อาจ ได้รับหรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นภายหลังวัน ข้อมูลสำคัญ และมีระยะขยายซึ่งไม่ปรากฏในงบการเงิน เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รจนา ชิตทวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหา การจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือปัญหาด้านบุคลากร โดยให้ ความสำคัญเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่บัญชีหรือผู้มีหน้าที่ในการ จัดทำบัญชีให้สหกรณ์ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนที่ ต่ำกว่าที่ควรส่วนปัญหาด้าน การปฏิบัติงานนั้นสหกรณ์ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และ คำปรึกษาด้านการทำบัญชี ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการ จัดทำบัญชีขึ้นสำหรับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานไม่มาก และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานนั้นสหกรณ์ ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการใช้งาน ของโปรแกรมเมื่อโปรแกรมเกิดปัญหาขึ้น

กุลธิดา โกฎิวิเชียร (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหา การตรวจบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีธุรกิจและทุนดำเนินงานไม่มากนัก จึงไม่มีทุนเพียงพอ

สำหรับจัดจ้างพนักงานทำให้มีพนักงานน้อย การแบ่งแยกงานของสหกรณ์ไม่เหมาะสม บางครั้งพนักงานหนึ่งคนทำหน้าที่มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตได้ พนักงานส่วนใหญ่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการด้านบัญชีขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีการเปลี่ยนแปลงพนักงานบ่อยเนื่องจากการลาออกอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การบันทึกบัญชีของสหกรณ์ขาดความต่อเนื่อง ไม่เรียบร้อยและไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดทำงบการเงินได้ การควบคุมทางด้านเอกสารหลักฐาน สหกรณ์ยังขาดระบบการจัดการที่ดี จัดเก็บเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ไม่เรียบร้อย จึงมักสูญหายอยู่เสมอการบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป สหกรณ์ส่วนใหญ่สามารถจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีบันทึกรายการบัญชีในสมุดขึ้นต้นด้วยตนเองแต่ไม่สามารถผ่านรายการบัญชีไปยังสมุดบัญชีแยกประเภทและไม่สามารถจัดทำงบการเงินเองได้ ดังนั้นการจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์โดยมากแล้วมักอาศัยผู้สอบบัญชีเป็นผู้จัดทำ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้คณะกรรมการของสหกรณ์เข้าใจว่างานด้านการจัดทำบัญชีและงบการเงินไม่อยู่ในความรับผิดชอบของสหกรณ์เมื่อผู้สอบบัญชีให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเงินการบัญชีจึงไม่ให้ความสนใจและไม่ปฏิบัติตามสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับ เพราะมักจะถือปฏิบัติกันตามที่เคยปฏิบัติกันมา ไม่มีการศึกษาระเบียบ ข้อบังคับใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือไม่มีการปรับเปลี่ยนระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป อาจนำมาซึ่งข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการทุจริตได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) ครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผล และวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวน 413 สหกรณ์ โดยเลือกเฉพาะสหกรณ์นอกภาคการเกษตรที่มีสถานะดำเนินงานในปี พ.ศ. 2555 เท่านั้น และเก็บข้อมูลตั้งแต่ กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดจากเนื้อหา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งโครงคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 บัญชีของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ส่วนที่ 3 ปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

สำหรับ ส่วนที่ 3 ปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตรในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) เป็นมาตราวัดแบบช่วง โดยส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating

Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale โดยมีการกำหนดการให้คะแนนเชิงบวกดังนี้ (เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย, 2556)

มากที่สุด 5 คะแนน

มาก 4 คะแนน

ปานกลาง 3 คะแนน

น้อย 2 คะแนน

น้อยที่สุด 1 คะแนน

วิธีการแปลความหมายของข้อมูล จะกระทำโดยอาศัยขอบเขตของคะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 โดยมีการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังต่อไปนี้ (วิชิต อุ๋อัน, 2550)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ช่วงคะแนน}} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์ประเมิน	ระดับคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ระดับ 1	ระดับคะแนน +0.8	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด
ระดับ 2		ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	อยู่ในเกณฑ์น้อย
ระดับ 3		ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ระดับ 4		ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	อยู่ในเกณฑ์มาก
ระดับ 5		ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistical Analysis) โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในตารางเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะสหกรณ์นอกภาคการเกษตร และระดับปัญหาต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) จำนวนทั้งหมด 309 ชุด โดยผู้ศึกษาขอแนะนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สรุปผลข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป

2. สรุปข้อมูลของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร สหกรณ์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีขนาดทุนดำเนินงาน ต่ำกว่า 50 ล้านบาท

ตามระยะเวลาในการดำเนินงานกิจการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3. สรุปผลการศึกษาปัญหาในการจัดทำงานการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

ปัญหาในการจัดทำงานการเงินแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิธีการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร ด้านโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป ซึ่งการศึกษาพบว่าปัญหาในการจัดทำงานการเงินในสหกรณ์นอกภาคการเกษตรนั้น กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยปัญหาที่พบมากที่สุด ดังนี้

3.1 ด้านวิธีการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการปฏิบัติงานทางการเงินการบัญชีมีคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติการมีรายละเอียดมาก และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบบัญชีในสหกรณ์มีความยุ่งยากเนื่องจากความซับซ้อน โดยเมื่อจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ให้ความเห็นตรงกันว่าปัญหาการปฏิบัติงานทางการเงินการบัญชีมีคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติการมีรายละเอียดมาก ซึ่งอยู่ในระดับมาก และปานกลาง

3.2 ด้านบุคลากร ผู้จัดทำงานการเงินขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากผลตอบแทนในการทำงาน และผู้จัดทำงานการเงินมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบนายทะเบียน

สหกรณ์ไม่เพียงพอ

3.3 ด้านโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป ยังไม่สนองความต้องการของสหกรณ์อย่างเต็มที่ และสหกรณ์ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการดูแลระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ของสหกรณ์พร้อมใช้งาน และสามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) นั้นมีประเด็นที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหา โดยปัญหาที่พบมากที่สุดและมีความน่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ในการปฏิบัติงานทางการบัญชีมีคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติการมีรายละเอียดมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ทางนายทะเบียนสหกรณ์ออกระเบียบข้อบังคับใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้พนักงานต้องปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงาน และมีการจัดอบรมสำหรับการปฏิบัติงานทางการบัญชีน้อย หรืออาจใช้ช่วงเวลาสั้น ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถส่งพนักงานเข้าร่วมได้หรือพนักงานมักถือปฏิบัติตามที่เคยปฏิบัติกันมา ไม่มีการศึกษาระเบียบข้อบังคับใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือไม่ปรับเปลี่ยนระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

2. ผู้จัดทำงบการเงินขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากผลตอบแทนในการทำงานต่ำ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก การทำงานด้านบัญชีเป็นการทำงานที่มีความละเอียด และต้องเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงทำให้พนักงานมีความคาดหวังในผลตอบแทนในการทำงาน และสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานต่ำกว่า 50 ล้านบาท ซึ่งทำให้มีการจ้างพนักงานมีไม่มาก และผลตอบแทนต่ำ ซึ่งพนักงานหนึ่งคนอาจทำงานหลายด้าน จึงทำให้เบื่อน่ายในการทำงานและแรงจูงใจในการทำงานต่ำ ทำให้มีผลต่อเนื่องมาถึงการลาออกบ่อยของพนักงานในสหกรณ์อีกด้วย

3. โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปยังไม่สนองความต้องการของสหกรณ์อย่างเต็มที่ ที่เป็นเช่นนี้

อาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ส่วนใหญ่จะใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปที่กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์พัฒนาขึ้นนั้น ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสหกรณ์ได้ทั้งหมด อาจเนื่องมาจากแต่ละสหกรณ์มีความต้องการที่แตกต่างกัน และการจัดอบรมโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น มีการจัดอบรมน้อยซึ่งอาจใช้เวลาแค่ 1-2 วัน และมีการจัดอบรมไม่บ่อยมากนัก ทำให้พนักงานยังไม่สามารถทำความเข้าใจได้ทั้งหมด และพนักงานก็ไม่ใช้พนักงานเฉพาะด้านสารสนเทศ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เข้าใจในการทำงานของโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป

3. ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ตรงกับการศึกษาของจรณา ชิตทวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคือปัญหาด้านบุคลากร โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่บัญชีหรือผู้มีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าที่ควรส่วนปัญหาด้านการปฏิบัติงานนั้นสหกรณ์ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการทำบัญชี ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดทำบัญชีขึ้นสำหรับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานไม่มาก และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงานนั้นสหกรณ์ขาดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการใช้งานของโปรแกรมเมื่อโปรแกรมเกิดปัญหาขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาปัญหาในการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ในเขตสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 2 (ชลบุรี) ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้คือ

ระดับผู้บริหาร

1. เมื่อการจัดอบรมเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของการจัดทำงบการเงิน โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป หรือ อื่น ๆ ควรมีการจัดส่งพนักงานเข้าอบรม เพื่อทำให้พนักงานได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานมากขึ้น และเมื่อ

พนักงานผ่านการอบรมนั้น ๆ แล้ว ให้มีการนำมาเผยแพร่ในสหกรณ์ด้วย เพื่อให้พนักงานที่ไม่ได้เข้าอบรมนั้นได้รับข้อมูลต่าง ๆ เช่นกัน

2. ควรมีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้พนักงานที่ไม่เข้าใจในการทำงบการเงินได้ทำการศึกษาและสอบถามเมื่อเกิดความไม่เข้าใจ

3. ควรมีการจัดทำคู่มือของโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูป เพื่อให้พนักงานที่ไม่เข้าใจในการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปได้ศึกษาเมื่อเกิดข้อสงสัยขึ้น

4. ควรมีพนักงานที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศคอยดูแลโปรแกรมต่าง ๆ และระบบในการใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากพนักงานที่ไม่ได้จบด้านนี้และไม่มีความรู้ด้านนี้มักจะไม่ได้เข้าใจในระบบคอมพิวเตอร์

5. ควรมีการประเมินพนักงาน เพื่อให้พนักงานมีความกระตือรือร้นในงานที่ทำ และการขึ้นค่าตอบแทนให้เมื่อพนักงานมีการพัฒนาตนเอง และมีความเชื่อมั่นในองค์กร และทำให้พนักงานไม่ลาออกบ่อย ซึ่งทำให้งานมีคุณภาพและต่อเนื่อง

6. การเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน (Put the Right Man on the Right Job) เลือกคนที่มีความรู้พื้นฐาน โดยการเลือกผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้านและสามารถนำมาพัฒนาได้ระดับผู้ปฏิบัติงาน

1. ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ และความเข้าใจในงานที่ทำ และจะต้องหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ ระเบียบของนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดทำงบการเงินนั้นถูกต้อง

2. ผู้ปฏิบัติงานควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

3. ผู้ปฏิบัติงานควรมีความละเอียด รอบคอบ และแม่นยำ เพราะการจัดทำบัญชีหรืองบการเงินนั้น ต้องใช้ความละเอียด รอบคอบ และแม่นยำมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายการศึกษาไปในสหกรณ์อื่น ๆ เช่นสหกรณ์การเกษตร หรืออาศึกษาเฉพาะด้านการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำเร็จรูปโดยตรง

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). *ระเบียบนายสหกรณ์ว่าด้วย การบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. 2542*. เข้าถึงได้จาก http://www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_dl_link.php?nid=81
- กุลธิดา โกฏิวิเชียร. (2545). *ปัญหาการตรวจบัญชีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก <http://ict.moph.go.th/km-moph/document/ResearchInstruments.pdf>
- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง พ.ศ. 2552): การนำเสนองบการเงิน (ระบบออนไลน์)*. (2552). เข้าถึงได้จาก http://www.fap.or.th/files/st_accounting/TAS1.pdf
- รจนานิตตะวงศ์. (2552). *ปัญหาการจัดทำบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาบัญชี, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิต อยู่น. (2550). *การวิจัยและสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: พรินท์แอมี่.
- วิทยากร เชียงกุล. (2554). *ปัญหาเศรษฐกิจถดถอยในสหรัฐ*. เข้าถึงได้จาก http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/wittayakorn_c/20110926/410878/ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจถดถอยในสหรัฐ.html
- ศุภวุฒิ สายเชื้อ. (2555). *ปัญหาเศรษฐกิจยุโรปจะปิดฉากลงอย่างไร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/details/business/ceo-blogs/supavut/20120820/466328/ปัญหาเศรษฐกิจยุโรปจะปิดฉากลงอย่างไร.html>
- สหกรณ์ไทย*. (2556). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicoooperative.org/default.html>